

บทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดินในประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมาย ของต่างประเทศ

Legal Penalties for Land Excavation and Landfill in Thailand Compared to Foreign Laws

พรรณี ไทยนิวัฒน์^{1*}, วรณวิภา เมืองถ้ำ² และสุพัตรา แผนวิชิต³

Panee Thainiwat^{1*}, Wanwipa Muangtham² and Supatra Phanwichit³

^{1*}นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม

คณะนิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{2,3}อาจารย์ ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{1*}Master Student of Laws Criminal Law and Justice Process Sukhothai Thammathirat Open University

^{2,3}Lecturer from the School of Law Sukhothai Thammathirat Open University

*Corresponding Author Email: Manaw_a@hotmail.com

Received: 6 September 2025 Revised: 12 October 2025 Accepted: 14 October 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดิน 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมาย หรือวิธีการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดินในประเทศไทยและประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย สหราชอาณาจักร และประเทศญี่ปุ่น 3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย หรือวิธีการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดิน และ 4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดิน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ หนังสือ ตำราทางวิชาการ วารสาร บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจน เอกสารกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลจากงานวิจัยทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) แนวคิด ทฤษฎี กฎหมายขุดดินและถมดินสะท้อนถึงการสร้างสมดุลการพัฒนาเศรษฐกิจกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม 2) จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายขุดดินและถมดินกับประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย สหราชอาณาจักร และประเทศญี่ปุ่น มีการกำหนดบทลงโทษทางอาญาเกี่ยวกับการขุดดินและถมดินแตกต่างจากประเทศไทย เช่น โทษจำคุก การปรับทางอาญาและการฟื้นฟูสภาพพื้นดินที่ได้รับการปนเปื้อนทางมลพิษ เป็นต้น 3) จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและเปรียบเทียบกับประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย สหราชอาณาจักร และประเทศญี่ปุ่น พบว่า บทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดินของประเทศไทย ยังมีบทลงโทษน้อยเกินไปถ้าเทียบกับวิธีการแนวทางการปฏิบัติที่กฎหมายได้วางมาตรการไว้ให้ ซึ่งโทษจำคุกยังน้อย

เกินไป โทษปรับทางอาญาก็ยังน้อยเกินไปถ้าเทียบกับความเสียหายที่เกิดขึ้น และยังไม่มีความมาตรการเกี่ยวกับการฟื้นฟูสภาพดินที่
ชัดเจนเพื่อป้องกันปัญหามากกว่าการเอาผิดอย่างเดียว และ 4) ควรมีการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับบทลงโทษทาง
อาญาสำหรับการขุดดินและถมดินในประเทศไทย

คำสำคัญ: บทลงโทษทางกฎหมาย, การขุดดินและถมดิน, จำคุก

Abstract

This research consists purposes were 1. to study the background, concepts, theories and principles of laws related to soil excavation and land filling 2. to comparatively analyze foreign legal measures or methods concerning soil excavation and land filling with Thai legal measures. The comparative countries include Malaysia, the United Kingdom, and Japan 3. to analyze the problems of law enforcement and legal measures related to soil excavation and land filling in Thailand and 4. to propose recommendations regarding legal measures concerning soil excavation and land filling. is a qualitative research study conducted through the examination of various related documents such as books, academic textbooks, journals, academic articles, research reports, theses, as well as legal documents, including the Soil Excavation and Land Filling Act B.E. 2543 (2000) and other relevant laws. The study also includes information from research conducted both in Thailand and abroad. The collected data from these documents are analyzed using content analysis. The research findings revealed that 1) The concepts, theories, and legal principles on soil excavation and land filling in Thailand focus mainly on economic development and urban expansion 2) Malaysia, the United Kingdom, and Japan have legal measures regulating soil excavation and land filling differently, such as soil preservation laws, environmental protection, and land rehabilitation measures 3) From a comparative study, it was found that Malaysia, the United Kingdom, and Japan emphasize environmental protection and land restoration more than Thailand. Thailand's laws do not clearly require offenders to restore damaged land, leading to ineffective rehabilitation and 4) There should be stricter legal measures in Thailand to control soil excavation and land filling and to prevent future damage.

Keywords: Legal Penalties, Excavation and filling, Imprisonment

บทนำ

เนื่องจากปัจจุบันประชาชนตั้งบ้านเรือนบนที่ดินของตนเองและใช้ประโยชน์บนที่ดินของตนได้อย่างอิสระไม่ว่าจะใช้ประโยชน์
โดยการปลูกบ้านเป็นที่อยู่อาศัย ทำการเกษตรหรือแม้กระทั่งประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ล้วนแล้วแต่เป็นการใช้สอยประโยชน์
บนที่ดินของตนเองทั้งสิ้น แต่ในขณะเดียวกันนั้นก็ต้องอาศัยอยู่ร่วมกับสังคมและใช้สิ่งแวดล้อมที่มีร่วมกันกับบุคคลอื่นซึ่งมีที่ดิน

ข้างเคียงติดกันและการใช้ประโยชน์นั้นจำเป็นต้องปรับสภาพที่ดินของตนเองให้เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นการขุดดินหรือถมดินให้มีความสูงของเนินดินเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ของที่ดิน การใช้ประโยชน์บนที่ดินของตนเองสามารถทำได้แต่ก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเช่นกัน พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 หมวด 6 บทกำหนดโทษ มาตรา 35 วรรคแรกได้กำหนดถึงผู้ใดที่กระทำความผิดโดยการขุดดินตามมาตรา 17 หรือทำการถมดินตามมาตรา 26 วรรคสาม นั้น ต้องได้รับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2543) ผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากการขุดดินและถมดินเป็นขั้นตอนลำดับต้นของการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนเพื่ออยู่อาศัยไม่ว่าจะถาวรหรือชั่วคราว อาทิเช่น สร้างอาคาร ตึกสูง บ้านเรือน ตึกแถว อาคารพาณิชย์ หรือแม้กระทั่งทำการเกษตร ล้วนแล้วแต่เป็นการใช้ประโยชน์บนที่ดินของตนเองทั้งสิ้น แต่ในทางตรงข้ามการใช้ประโยชน์บนที่ดินของตนเองดังกล่าว ก็อาจเกิดผลเสียกับทรัพย์สินหรือที่ดินของบุคคลอื่นที่อยู่บ้านใกล้เคียงกัน หลายครั้งที่ผู้ได้รับความเสียหายไม่ทราบว่าเป็นการกระทำความผิดในทางอาญาหรือเป็นการละเมิดในทางแพ่ง และบทกำหนดโทษในทางอาญาของพระราชบัญญัตินี้ถ้าเทียบกับความเสียหายที่เกิดกับผู้เสียหายถือว่าโทษยังน้อยเกินไป ควรเพิ่มมาตรการลงโทษให้เพิ่มขึ้นจากเดิม

นอกจากนี้แล้ว พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 มาตรา 36,37,41 (ราชกิจจานุเบกษา, 2543) มีเพียงโทษปรับทางอาญาโดยไม่มีโทษจำคุก จึงเห็นว่าควรแก้ไขกฎหมายให้มีความเคร่งครัดมากกว่านี้เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้หลายจำ และไม่คิดที่จะกระทำตั้งแต่ต้น รมัตถะหวังกับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย กรณีศึกษา เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2568 ที่เทศบาลเมืองมะขามคู่ อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง มีกลุ่มนายทุนทำการถมดินในพื้นที่ซอย 11 สาย 13 ตำบลมะขามคู่ อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง โดยพบว่ามีถมดินสูงมากจนสูงกว่าหลังคาบ้านสองชั้น ถึงประมาณ 7-10 เมตร และมีการขุดดินลึกกว่า 10 เมตร พื้นที่ดังกล่าวที่ถมมีขนาดกว้างถึง 48-50 ไร่ โดยถมประมาณ 25 ไร่ ในพื้นที่ทั้งหมด 25 ไร่ (มติชน ออนไลน์, 2568) และมีการคาดการณ์ว่าอาจใช้พื้นที่ดังกล่าวในการก่อสร้างโรงงานผลิตแบตเตอรี่สำหรับรถยนต์ไฟฟ้าของจีน (MRG online, 2568) โดยมีผลกระทบต่อชาวบ้านใกล้เคียง ทำให้ฝุ่นละอองหนาแน่นในหน้าแล้ง จนหายใจลำบาก ดินโคลนไหลเข้าบ้านในช่วงฝนตก สร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินของชาวบ้าน และในส่วนของความกังวลในเรื่องความปลอดภัยนั้น ชาวบ้านกังวลว่ามีร่องน้ำกัดเซาะใกล้บ้าน ผนังอาจพังทลายได้ บางครอบครัวเคยจนถึงขั้นนอนไม่หลับ เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองต้องฉีดน้ำและขุดร่องระบายน้ำ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน ส่วนปฏิกิริยาจากหน่วยงานราชการนั้น เทศบาลเมืองมะขามคู่สั่งระงับการถมดินแล้วทันทีและติดป้ายประกาศห้ามดำเนินการเพิ่มเติม ออกคำสั่งให้ขุดดินออกภายใน 7 วัน และยื่นขออนุญาตอย่างถูกต้องเท่านั้น หากยังคงถมดินสูงเช่นเดิม จะไม่อนุญาตและดำเนินคดีตามข้อหาขุดหรือถมดินโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย มีการสำรวจความเสียหายแก่ชาวบ้านพร้อมเยียวยาเบื้องต้น และกำหนดระยะเวลา 15 วันให้ปรับแก้พื้นที่ (เดลินิวส์ ออนไลน์, 2568)

ดังนั้น จากเหตุการณ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาการขุดและถมดินที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนหลายพื้นที่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมกิจกรรมการขุดดินและถมดินให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ป้องกันความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของประชาชน อย่างไรก็ตาม ในหลายกรณีพบว่าผู้กระทำความผิดมักเพิกเฉยต่อข้อกำหนดและขุดถมโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งบทลงโทษตามกฎหมายปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะเป็นมาตรการป้องปรามอย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดระยองจะช่วยให้เห็น ช่องว่างของกฎหมายและความจำเป็นในการแก้ไขบทลงโทษในพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 ฉบับนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการชุดดินและถมดิน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายหรือวิธีการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการชุดดินและถมดินในประเทศไทยและในต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายหรือวิธีการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการชุดดินและถมดิน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการชุดดินและถมดิน

การบทวนวรรณกรรม

1. การกำหนดโทษทางอาญา

แนวคิดในการกำหนดโทษทางอาญาว่า การกระทำใดสมควรกำหนดให้เป็นความผิดและสมควรได้รับโทษนั้น เปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย โดยกฎหมายจะเคลื่อนตัวออกจากศีลธรรมเรื่อย ๆ ตามกาลเวลาและขนาดของสังคม สอดคล้องกับนั้นดา เพชรดี (2561) กล่าวคือ สังคมมีขนาดใหญ่ขึ้นมากเท่าไร ก็ต้องมีกฎหมายทางเทคนิคมาจัดระเบียบสังคมมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้แนวคิดการกำหนดโทษทางอาญาจะเปลี่ยนไปตามกาลเวลาแล้ว วัตถุประสงค์ในการลงโทษก็เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาเช่นกัน เนื่องจากสังคมมีการพัฒนามากขึ้นและได้นำศาสตร์อื่น ๆ มาพิจารณาด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชญาวิทยาก็ดี ด้านมนุษยธรรมก็ดี หรือด้านเศรษฐศาสตร์ก็ดี เพราะสังคมเห็นว่าการพิจารณาเฉพาะศาสตร์ทางกฎหมายศาสตร์เดียวไม่อาจจะยับยั้งอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับจำนวนอาชญากรรมก็ได้ลดลงเลย ดังนั้น เดิมทีวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่มีเพื่อแก้แค้นทดแทนเพียงอย่างเดียว จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเรื่อยมาจนในปัจจุบันวัตถุประสงค์ในการลงโทษมีเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำ ความผิดและนำผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคม

2. แนวทางการกำหนดความผิดอาญาและโทษตามรัฐธรรมนูญ

บทบัญญัติมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่ ยังไม่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใดมาก่อน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดกรอบและหลักการสำคัญในการตรากฎหมาย ตามแนวคิดที่ว่าไม่ควรให้มีกฎหมายเกินความจำเป็น และสร้างหลักประกันให้ประชาชนมีส่วนร่วมและรับรู้ด้วยตั้งแต่ต้น เนื่องจากโดยธรรมชาติของกฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อบังคับกับประชาชน มักจะมีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตามด้วยเสมอ และโทษที่กำหนดไว้ก็ต้องเป็นโทษทางอาญา ซึ่งนับวันจะกำหนดให้สูงขึ้น ๆ จนอาจกลายเป็นเครื่องมือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ไปในทางที่ไม่ชอบได้ จึงได้กำหนดเงื่อนไขเป็นประการสุดท้ายว่า การกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย ให้กำหนดแต่เฉพาะเมื่อเป็นความผิดร้ายแรงเท่านั้น (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

3. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561

คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 ได้พิจารณาเรื่อง การกำหนดโทษทางอาญาในกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ) แล้วลงมติเห็นชอบหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญาสำหรับกฎหมายที่จะตราขึ้นในอนาคต รวม 3 ประการ และให้ดำเนินการต่อไปตามกรอบ

แนวทางการศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้ประโยชน์จากโทษอาญาที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งหลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษอาญาสำหรับกฎหมายที่จะตราขึ้นในอนาคตมี 3 ประการ คือ 1) เป็นการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อส่วนรวม 2) เป็นกรณีที่ไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลหรือมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้ และ 3) ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือที่มีโทษจำคุกและเปรียบเทียบปรับ ทำให้คดีอาญาระงับได้ หากโดยสภาพแล้วไม่ใช่ความผิดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง สมควรใช้โทษปรับทางปกครองแทนหรือวิธีการอื่นแทนการปรับ

4. ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อมีการตรากฎหมายออกมาใช้ หากไม่มีผู้คอยบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายก็ย่อมจะหาประโยชน์อันใดในกฎหมายนั้นมิได้ ประกอบกับแนวโน้มในปัจจุบันปริมาณคดีความที่เข้าสู่ศาลและที่ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์เป็นจำนวนมาก นักอาชญวิทยาจึงได้พัฒนาแนวคิดและขอบเขตปรัชญาการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมสังคม (The Philosophy of Enforcing Laws and Social Control) ให้รวมตลอดไปถึงการควบคุมพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การกระทำผิดด้วย สำหรับลักษณะความสำคัญเกี่ยวกับปรัชญาการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมทางสังคม มี 3 ประการ คือ 1) รัฐเป็นผู้ใช้มาตรการทางกฎหมาย 2) รัฐเป็นผู้ได้รับอาณัติมอบหมาย 3) การบังคับใช้กฎหมาย จะต้องบังคับใช้แก่สมาชิกในสังคมโดยเสมอภาคภายใต้หลักนิติธรรม (Justice Under Law) ปราศจากความลำเอียงหรือรังเกียจเด็ดฉันทันทีโดยสิ้นเชิง (วีระพงษ์ บุญญะภาส และคณะ, 2546)

5. การใช้บังคับโทษทางอาญา

ความประสงค์แห่งการลงโทษนั้น จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ แต่วิธีการที่จะให้บรรลุถึงจุดประสงค์ในแต่ละประการอาจเข้ากันได้ เช่น ขณะลงโทษเป็นเวลานานเพื่อทดแทนความผิดก็อาจใช้วิธีการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดไปด้วยในตัว แต่บางกรณีก็อาจขัดกัน เช่น การลงโทษบุคคลเพื่อหวังจะไม่ให้ใครเอาเยี่ยงอย่างจำเป็นต้องเปิดเผยพฤติกรรมของบุคคลและความชั่วร้ายที่ได้กระทำให้บุคคลทั่วไปทราบย่อมขัดกับความประสงค์ที่จะให้บุคคลกลับตนเป็นคนดีซึ่งจะต้องกระทำอย่างเปิดเผยข้อมูลของเขาเพื่อให้เขากลับเข้าสู่สังคมได้อย่างสงบพอสมควรเพราะมีผู้รู้ถึงการกระทำผิดของเขาน้อย (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2558)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยขอแบ่งเป็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูลการวิจัย ได้แก่ เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) มุ่งเน้นการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากหนังสือ ตำราทางวิชาการ วารสาร บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ตลอดจนเอกสารกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษและแนวทางการปรับปรุงกฎหมาย

2. การรวบรวมการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมุ่งวิเคราะห์สาระสำคัญของบทบัญญัติทางกฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับการขุดดินและถมดิน จากนั้นนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อสังเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด และแนวทางการปรับปรุงกฎหมายไทย รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลจากหลากหลายแหล่งข้อมูลเพื่อนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิงวิชาการและเชิงนโยบายต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดิน

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับโทษปรับและโทษจำคุกน้อยเกินไป ให้เพิ่มโทษปรับและโทษจำคุกให้สูงขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและเปรียบเทียบบทลงโทษทางกฎหมายของต่างประเทศพบว่าบทลงโทษในต่างประเทศในเรื่องเดียวกันนี้ หากกล่าวถึงประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียกำหนดบทลงโทษค่อนข้างสูงเนื่องจากไม่ได้แยกฐานความผิดออกจากความผิดว่าด้วยการขุดดินเพื่อการก่อสร้างซึ่งอัตราโทษจำคุกชั้นสูงอยู่ระหว่าง 5 ปี ถึง 10 ปี เมื่อกล่าวถึงบทลงโทษของสหราชอาณาจักรในเรื่องเดียวกันนี้ได้กำหนดบทลงโทษฐานฝ่าฝืน regulation มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ก็ยังถือว่าสูงกว่าประเทศไทย และเมื่อกล่าวถึงบทลงโทษในประเทศญี่ปุ่นในเรื่องเดียวกันนี้มีฐานความผิดหลากหลาย กรณีใกล้เคียงกับกรณีของประเทศไทย แต่อัตราโทษค่อนข้างสูงโดยโทษจำคุกอยู่ระหว่าง 6 เดือน ถึง 2 ปี ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่าการปรับโทษเกี่ยวกับการขุดดินถมดินของประเทศไทยให้มีโทษจำคุกที่หนักขึ้นโดยเทียบเคียงกับประเทศทั้งสามนี้ให้มีความเป็นสากลและเป็นบทลงโทษที่เอาผิดกับผู้กระทำความผิดให้หลายจำ

2. ศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมาย หรือวิธีการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดินในประเทศไทยและในต่างประเทศ

ผลการวิจัยพบว่า วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 มาตรา 36,37,41 มีเพียงโทษปรับทางอาญา แต่ไม่มีโทษจำคุก ให้เพิ่มโทษปรับให้สูงขึ้นและกำหนดให้มีโทษจำคุกด้วย จากมาตราทั้งสามที่กล่าวมาได้กำหนดบทลงโทษปรับน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับความเสียหายและเมื่อเทียบเคียงกับต่างประเทศ ซึ่งประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียได้กำหนดอัตราโทษปรับชั้นสูงอยู่ระหว่าง 5 หมื่นริงกิต ถึง 5 แสนริงกิต (375,700 – 3,757,225 บาท) ส่วนสหราชอาณาจักรนั้นปรับไม่เกิน 400 ยูโร (ประมาณ 17,350 บาท) และสุดท้ายประเทศญี่ปุ่นกำหนดอัตราโทษปรับอยู่ระหว่างไม่เกิน 2 แสนเยน ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่าการปรับโทษเกี่ยวกับการขุดดินถมดินของประเทศไทยให้มีโทษปรับที่หนักขึ้นโดยเทียบเคียงกับประเทศทั้งสามนี้ให้มีความเป็นสากลและเป็นบทลงโทษกับผู้กระทำความผิดให้หลายจำ

3. ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย หรือวิธีการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทลงโทษทางกฎหมาย เกี่ยวกับการขุดดินและถมดิน

ผลการวิจัยพบว่า วิเคราะห์ปัญหาพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 ไม่มีมาตรการฟื้นฟูและปรับสภาพพื้นดิน ที่เกิดมลพิษและความเสียหายจากการขุดดินและถมดินให้กลับคืนสู่สภาพเดิม แตกต่างจากต่างประเทศ ผู้วิจัยเห็นว่าการขุดดินและถมดินในประเทศไทยนั้น เกิดผลกระทบต่อประชาชนไม่พียงก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม พื้นดิน เกิดมลพิษต่อดิน ต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมรอบข้าง หากผู้กระทำความผิดก่อความเสียหายแล้วมีความผิดและถูกลงโทษเพียงโทษปรับหรือโทษจำคุก แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับพื้นดินที่ได้รับความเสียหายไม่ได้รับการป้องกัน แก้ไขฟื้นฟูและคืนสภาพดังเดิม ทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ อนามัยของประชาชน สังคม และสิ่งแวดล้อมนั้น ทำให้เกิดผลเสียต่อประเทศชาติในอนาคตต่อไปได้ ซึ่งในกฎหมายฉบับนี้ มีเพียงคำสั่งระงับ แต่ไม่มีกลไกบังคับฟื้นฟูที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าต้องเพิ่มบทบัญญัติในทางกฎหมายเพื่อป้องกันผลกระทบดังกล่าวให้ชัดเจนเพื่อสอดคล้องกับทฤษฎีการฟื้นฟูคืนสภาพ (Restorative Justice) เพื่อมุ่งฟื้นฟูผู้เสียหายและสิ่งแวดล้อมมากกว่าเอาผิดเมื่อกล่าวถึงประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียมีบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขุดดินและถมดินอยู่ใน Environmental Quality Act 1974, Local Government Act มีคำสั่งฟื้นฟูอย่างเป็นทางการ รัฐสามารถดำเนินการแทนและเรียกเก็บเงินได้ ซึ่งไม่มีพระราชบัญญัติแยกเฉพาะ “การขุดดินถมดิน” แต่ใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น (By-Laws) และกฎหมายสิ่งแวดล้อมควบคุม มีมาตรการฟื้นฟู โดยกำหนดว่าหากมีการขุดดินหรือพัฒนาไซต์ที่มีมลพิษหรือดินปนเปื้อน ต้องยื่น Environmental Impact Assessment (EIA) สำหรับบางประเภทโครงการ มาตรา 31 และ 51 ของ Environmental Quality Act ให้อำนาจเจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ก่อเกิดมลพิษฟื้นฟูหรือกำจัดของเสีย/สารปนเปื้อน มีนโยบายตามแนวทาง “Polluter Pays Principle” พระราชบัญญัติคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2517 (Environmental Quality Act 1974) ของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียไม่ได้ระบุบทบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับการฟื้นฟูหน้าดินโดยตรง อย่างไรก็ตาม มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมมลพิษของดิน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการดำเนินการฟื้นฟูหน้าดินที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษ ซึ่งมาตราที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูหน้าดิน สหราชอาณาจักรมีบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขุดดินและถมดินอยู่ใน Town and Country Planning 1990, Environmental Protection Act 1990 บังคับให้ฟื้นฟูผ่าน Restoration/Enforcement Notice รัฐสามารถดำเนินการแทนและเรียกเก็บค่าใช้จ่ายได้ กฎหมายไม่มี “Soil Excavation Act” โดยตรง แต่ควบคุมผ่านกฎหมายผังเมืองและสิ่งแวดล้อม มีมาตรการฟื้นฟู โดยกำหนดว่าหากพื้นที่ดินจัดอยู่ใน “Contaminated Land” เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสามารถสั่งให้ผู้รับผิดชอบ ฟื้นฟูหรือทำความสะอาดดิน ในการพัฒนาใด ๆ การขออนุญาตอาจถูกกำหนดให้มีแผนการฟื้นฟูไว้ก่อน Section 106 (Town and Country Planning Act) ใช้ทำข้อตกลงกับผู้พัฒนาให้ดำเนินการฟื้นฟู บริบทของสหราชอาณาจักร (UK) การฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อน (Contaminated Land Remediation) เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลัก 2 ฉบับที่กล่าวถึง ได้แก่ Town and Country Planning Act 1990 เป็นกฎหมายที่ควบคุมการใช้ที่ดินและการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในอังกฤษและเวลส์ โดยไม่ได้มุ่งเน้นที่การฟื้นฟูดินโดยตรง แต่ มาตรา 70 และ 106 ให้อำนาจหน่วยงานท้องถิ่นกำหนดเงื่อนไข (Planning Conditions) หรือทำข้อตกลงตามกฎหมาย (Planning Obligations) กับนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้มีการฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนก่อนการพัฒนา ส่วน Environmental Protection Act 1990 (EPA 1990) กฎหมายนี้มีบทบาทโดยตรงในการฟื้นฟูดิน โดยเฉพาะ Part IIA (เพิ่มโดย Environment Act 1995) เป็นบทบัญญัติหลักในการจัดการและฟื้นฟู “contaminated land” โดยให้อำนาจแก่หน่วยงานท้องถิ่นในการระบุที่ดินที่ปนเปื้อน บังคับให้ผู้ที่มีความ

รับผิดชอบ (ผู้ก่อให้เกิดมลพิษหรือเจ้าของที่ดิน) ต้องดำเนินการฟื้นฟู อธิบายว่าดินถือว่าเป็น “Contaminated” หากอาจก่อให้เกิด “Significant Harm” ต่อสุขภาพมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม หรืออาจก่อให้เกิด “Pollution of Controlled Waters” และประเทศญี่ปุ่นนั้นมีบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการขุดดินและขนดินอยู่ใน Soil Contamination Countermeasures Act, City Planning Act ต้องรายงานและดำเนินการฟื้นฟูตามกฎหมาย มีระบบควบคุมการฟื้นฟูและการตรวจสอบผล มาตรการฟื้นฟูกำหนดว่าหากพบการปนเปื้อนในดิน (ตามการสำรวจที่กำหนดในกฎหมาย) เจ้าของที่ดินอาจถูกสั่งให้ดำเนินการมาตรการฟื้นฟู เช่น ขุดและกำจัดดินปนเปื้อน ป้องกันการกระจายของสารอันตราย การพัฒนาพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต้องขออนุญาตตาม City Planning Act และอาจต้องมีมาตรการควบคุมหรือฟื้นฟูแบบท้าย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรมีบทบัญญัติในเรื่องการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ได้รับการเสียหายและถูกทำลายให้ชัดเจนเพื่อป้องกันผลกระทบดังกล่าวให้ชัดเจนและสอดคล้องกับทฤษฎีการฟื้นฟูคืนสภาพ (Restorative Justice) เพื่อมุ่งฟื้นฟูผู้เสียหายและสิ่งแวดล้อมมากกว่าเอาผิด

4. ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดิน

ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบจากการกำหนดโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 จากกรณีศึกษาที่มีการถมดินในพื้นที่ซอย 11 สาย 13 ตำบลมะขามคู่ อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ที่ได้กล่าวถึงในบทนำนั้น พบว่าดินถูกถมสูงจนสูงกว่าหลังคาบ้านสองชั้น ถึงประมาณ 7-10 เมตร และมีการขุดดินลึกกว่า 10 เมตร พื้นที่ที่ถมมีขนาดกว้างถึง 48-50 ไร่ โดยถมประมาณ 25 ไร่ ในพื้นที่ทั้งหมด 25 ไร่ และมีการคาดการณ์ว่าอาจใช้พื้นที่ดังกล่าวในการก่อสร้างโรงงานผลิตแบตเตอรี่สำหรับรถยนต์ไฟฟ้าของจีน โดยมีผลกระทบต่อชาวบ้าน ทำให้ฝุ่นละอองหนาแน่นในหน้าแล้ง จนหายใจลำบาก ดินโคลนไหลเข้าบ้านในช่วงฝนตก สร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินของชาวบ้าน และในส่วนของความกังวลในเรื่องความปลอดภัยนั้น ชาวบ้านกังวลว่าร่องน้ำกักตะกอนใกล้บ้าน ผนังอาจพังทลายได้ บางครอบครัวเครียดจนถึงขั้นนอนไม่หลับ เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองต้องฉีดน้ำและขุดร่องระบายน้ำ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้ชาวบ้าน ส่วนปฏิกิริยาจากหน่วยงานราชการนั้น เทศบาลเมืองมะขามคู่สั่งระงับการถมดินแล้วทันทีและติดป้ายประกาศห้ามดำเนินการเพิ่มเติม ออกคำสั่งให้ขนดินออกภายใน 7 วัน และยื่นขออนุญาตอย่างถูกต้องเท่านั้น หากยังคงถมดินสูงเช่นเดิม จะไม่อนุญาต ดำเนินคดีตามข้อหาขุดหรือถมดินโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย มีความสำรวจความเสียหายแก่ชาวบ้านพร้อมเยียวยาเบื้องต้น และกำหนดระยะเวลา 15 วันให้ปรับแก้พื้นที่ นั้น การถมดินในระดับสูงเกินกว่าปกติ โดยเฉพาะในพื้นที่ใกล้เคียงกับชุมชน เช่น กรณีที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยอง ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะได้อธิบายให้เห็นในแต่ละมิติ ดังนี้

4.1 มิติผลกระทบทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม

- 1) การเปลี่ยนแปลงลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งการถมดินสูงเกินไปทำให้ระดับพื้นที่เปลี่ยนไปจากเดิมและส่งผลกระทบต่อให้มีกรไหลของน้ำฝน ทำให้เกิดน้ำท่วมเปลี่ยนทิศทาง ซึ่งอาจทำให้พื้นที่ต่ำกว่าบริเวณรอบ ๆ นั้น เกิดน้ำท่วมขังเป็นประจำ
- 2) การกักตะกอนและพังทลายของดิน หากไม่มีการก่อสร้างกำแพงกันดินหรือระบบระบายน้ำที่เหมาะสม ดินที่ถมอาจไหลลงสู่พื้นที่ข้างเคียง ก่อให้เกิดฝุ่นละอองและตะกอนปนเปื้อนในคลองหรือแม่น้ำ
- 3) ผลกระทบต่อระบบนิเวศ การถมพื้นที่ชุ่มน้ำหรือพื้นที่ธรรมชาติอาจทำลายถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์และพืชของท้องถิ่นนั้น ๆ ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง

4.2 มิติผลกระทบต่อชุมชน

- 1) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งดินที่ถมสูงมีความเสี่ยงพังทลาย ทำให้บ้านเรือนหรือทรัพย์สินใกล้เคียงได้รับความเสียหาย ทำให้เครื่องจักรหนักและการขนส่งดินนั้นก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย
- 2) ปัญหาน้ำท่วมและการระบายน้ำ การถมดินอาจปิดกั้นทางน้ำหรือทำให้ระดับน้ำท่วมรุนแรงขึ้นในพื้นที่ใกล้เคียง ทำให้บ้านเรือนของชาวบ้านอาจได้รับผลกระทบจากน้ำขังเป็นเวลานาน ซึ่งเกิดผลกระทบต่อสุขภาพและการใช้ชีวิตประจำวัน
- 3) มลพิษทางเสียงและฝุ่นละออง ซึ่งการใช้รถบรรทุกและเครื่องจักรหนักทำให้เกิดเสียงดังรบกวนตลอดทั้งวัน และฝุ่นละอองจากการขุดดินและการปรับพื้นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางเดินหายใจของประชาชน

4.3 มิติผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม

- 1) มูลค่าทรัพย์สินที่ลดลง ทำให้บ้านหรือที่ดินที่อยู่ใกล้พื้นที่ถมดินอาจมีมูลค่าลดลงเนื่องจากความเสี่ยงน้ำท่วมและทัศนียภาพเปลี่ยนแปลงไป
- 2) ความขัดแย้งในชุมชน การถมดินที่กระทบต่อผู้อื่นอาจนำไปสู่ข้อพิพาทและการฟ้องร้องดำเนินคดี ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านอาจเสียหายได้
- 3) ค่าใช้จ่ายในการแก้ปัญหา ทำให้หน่วยงานรัฐต้องใช้งบประมาณในการซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ทำให้ชุมชนต้องแบกรับค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมเพื่อป้องกันน้ำท่วม

4.4 มิติความเกี่ยวข้องกับการแก้ไขข้อกฎหมาย กรณีนี้สะท้อนให้เห็นว่าโทษปรับเพียงอย่างเดียวในพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 ไม่เพียงพอในการป้องปราม กฎหมายควรกำหนดให้มีโทษจำคุกและโทษปรับที่เพิ่มสูงขึ้น และมีมาตรการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมบริเวณที่มีการขุดและถมดินแล้วเกิดมลพิษกับพื้นดิน และควรนำหลักการจากพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 มาใช้ โดยเฉพาะข้อกำหนดให้ประเมินผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมก่อนอนุญาตการถมดิน ซึ่งจะได้กล่าวถึงขั้นตอน ดังนี้

- 1) การประเมินความจำเป็นและความเหมาะสมของการถมดิน โดยอ้างอิงมาตรา 6 และมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้ต้องมีเหตุผลและความจำเป็นในการออกกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมาย ซึ่งในการอนุญาตถมดิน ควรกำหนดให้ผู้ยื่นคำขอต้องแสดงเหตุผล เช่น เพื่อการก่อสร้างที่ได้รับอนุญาตตามผังเมือง หรือเพื่อป้องกันน้ำท่วม ไม่ใช่เพื่อเก็งกำไรที่ดินอย่างเดียว
- 2) การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบ (Regulatory Impact Assessment - RIA) ตามมาตรา 14 ของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 โดยก่อนออกกฎหมายหรืออนุญาต ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบ โดยต้องครอบคลุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อชุมชน และมาตรการบรรเทา
- 3) การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นพื้นฐานให้พระราชบัญญัติฉบับนี้ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการถมดินควรกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนรอบข้างก่อนการอนุญาต โดยใช้รูปแบบเวทีประชาพิจารณ์ หรือแบบสอบถามออนไลน์และความเห็นของชุมชนต้องถูกบันทึกและใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาต

4) การกำหนดเงื่อนไขและมาตรการควบคุมการอนุญาตควรมีเงื่อนไขบังคับ เช่น ต้องสร้างระบบระบายน้ำรองรับปริมาณน้ำฝน ต้องติดตั้งผ้าใบปิดรถบรรทุกดินเพื่อลดฝุ่น ต้องเว้นแนวกันดินตามมาตรฐานวิศวกรรม หากไม่ปฏิบัติตามให้มีโทษปรับและสั่งระงับการถมพื้นที่

5) การติดตามและประเมินผลหลังอนุญาต พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เน้นให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของมาตรการหลังบังคับใช้ ในการถมดินต้องมีเจ้าหน้าที่เข้าตรวจพื้นที่ตามระยะเวลา เช่น 3 เดือน 6 เดือน หรือหนึ่งปี เพื่อตรวจว่ามีปัญหาน้ำท่วมหรือดินพังทลายหรือไม่ หากพบความเสียหายต้องมีคำสั่งให้ผู้ถมดินฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทันที

6) การเชื่อมโยงโทษกับความเสียหายจริง หลักการของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 นี้กำหนดให้โทษสอดคล้องกับความร้ายแรงของผลกระทบ ถ้าการถมดินก่อให้เกิดน้ำท่วมบ้านเรือนหลายหลัง หรือทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหายเป็นวงกว้าง โทษปรับควรสูงและควรเพิ่มโทษจำคุกในกรณีเจตนาฝ่าฝืนด้วย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดิน พบว่า ปัญหาโทษจำคุกตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 ของประเทศไทย มีความขัดแย้งกันระหว่างวิธีการบังคับกับบทกำหนดโทษ เนื่องจากพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดินได้วางหลักให้ผู้ขุดดินและถมดินต้องปฏิบัติตามไว้อย่างชัดเจน แต่บทลงโทษยังน้อยเกินไปที่จะลงโทษให้ผู้กระทำความผิดได้หลายจำ บทลงโทษของกฎหมายยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้ประกอบการหรือผู้กระทำความผิดเกรงกลัว เนื่องจากโทษจำคุกสูงสุดเพียง 6 เดือน และค่าปรับสูงสุดเพียง 50,000 บาท ซึ่งถือว่าต่ำมากเมื่อเทียบกับมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการถมดินหรือขุดดินโดยมิชอบ เช่น การนำที่ดินไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ การก่อสร้างอาคาร หรือการแสวงหากำไรอื่น ๆ การลงโทษที่ไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ที่ได้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการฝ่าฝืนและยอมเสี่ยงต่อการถูกลงโทษ

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมาย หรือวิธีการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดินในประเทศไทยและในต่างประเทศ พบว่า ปัญหาโทษปรับตามพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 มาตรา 36,37,41 มีเพียงโทษปรับทางอาญา ไม่มีโทษจำคุก และอัตราโทษปรับทางอาญาน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับความเสียหายที่เกิดขึ้นและเมื่อเทียบเคียงกับต่างประเทศ ซึ่งประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียได้กำหนดอัตราโทษปรับขั้นสูงอยู่ระหว่าง 5 หมื่นริงกิต ถึง 5 แสนริงกิต (375,700 – 3,757,225 บาท) ส่วนสหราชอาณาจักรนั้นปรับไม่เกิน 400 ยูโร (ประมาณ 17,350 บาท) และสุดท้ายประเทศญี่ปุ่นกำหนดอัตราโทษปรับอยู่ระหว่างไม่เกิน 2 แสนเยน

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย หรือวิธีการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดิน พบว่า ปัญหามาตรการการลงโทษโดยการให้ฟื้นฟูสภาพดิน ซึ่งพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ.2543 ไม่มีมาตรการฟื้นฟูและปรับสภาพพื้นที่ที่เกิดมลพิษและความเสียหายจากการขุดดินและถมดินให้กลับคืนสู่สภาพเดิม แตกต่างจากต่างประเทศที่ได้บัญญัติเรื่องนี้ไว้ชัดเจนเพื่อเป็นการป้องกันและฟื้นฟูตามทฤษฎีของการลงโทษทางอาญาจึง

ควรบัญญัติเรื่องนี้ไว้ในกฎหมายพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดินไว้เช่นเดียวกับต่างประเทศ เพื่อลดช่องว่างในการกระทำ ความผิดลง

4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทลงโทษทางกฎหมายเกี่ยวกับการขุดดินและถมดิน พบว่า การนำหลักการของ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 มาใช้นั้น จะทำให้การ อนุญาตถมดินไม่ใช่เป็นเพียงแคการยื่นเอกสารและเสียค่าธรรมเนียมเท่านั้น แต่ต้องผ่านกระบวนการประเมินผลกระทบ เปิดรับฟัง ความคิดเห็นและการกำหนดมาตรการป้องกันและติดตามผลหลังอนุญาตด้วย

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลเป็นรายประเด็น ดังนี้

1. ประเทศไทย พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 กำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนเพียงจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งอัตราโทษดังกล่าวถือว่าต่ำเกินไปเมื่อเทียบกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงต่อสิ่งแวดล้อม และชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่อุตสาหกรรม เช่น จังหวัดระยองที่ได้ยกเป็นกรณีศึกษาในเบื้องต้น ที่พบปัญหาการขุดดินและถมดิน โดยไม่ได้รับอนุญาตบ่อยครั้ง กฎหมายไทยยังไม่มีกลไกหรือมาตรการที่ชัดเจนในการ “ฟื้นฟูสภาพดิน” หลังเกิดความเสียหาย ทำให้ภาครัฐต้องเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาแทนผู้กระทำผิด ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายยังขาดความเข้มงวด เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีข้อจำกัดด้านอำนาจและงบประมาณ ทำให้การควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง

2. ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย การควบคุมการขุดดินและถมดินอยู่ภายใต้ Land Conservation Act 1960 และ Environmental Quality Act 1974กำหนดโทษปรับสูงสุดถึง 500,000 ริงกิต และจำคุกไม่เกิน 5 ปี ซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่าไทย หลายเท่า โดยมีมาตรการบังคับให้ผู้กระทำผิดต้อง “รับผิดชอบในการฟื้นฟูพื้นที่” ที่ได้รับผลกระทบ หากไม่ดำเนินการหน่วยงาน รัฐมีสิทธิ์ดำเนินการแทนและเรียกเก็บค่าใช้จ่ายคืนได้ การบังคับใช้กฎหมายมีลักษณะเข้มแข็งและเป็นระบบโดยเฉพาะในเขต พัฒนาเมืองและพื้นที่เกษตรกรรม

3. สหราชอาณาจักร การขุดดินและถมดินต้องได้รับอนุญาตตาม Town and Country Planning Act 1990 และอยู่ภายใต้ การกำกับของหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งผู้กระทำการขุดหรือถมดินโดยไม่ได้รับอนุญาตจะถูกสั่งให้ “คืนสภาพพื้นที่ (Restoration Order)” ภายในเวลาที่กำหนดและถูกปรับจำนวนสูง หากไม่ดำเนินการตามคำสั่งหน่วยงานท้องถิ่นสามารถดำเนินการแทนและ เรียกเก็บค่าใช้จ่ายคืนได้ รวมทั้งสามารถฟ้องร้องทางแพ่งหรืออาญาเพิ่มเติม โดยลักษณะของกฎหมายมุ่งเน้นทั้ง “การป้องกัน” และ “การแก้ไขผลกระทบ” โดยให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบของผู้กระทำผิด

4. ประเทศญี่ปุ่น การขุดดินและถมดินอยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับ เช่น Land Readjustment Act และ Soil Contamination Countermeasures Act 2002 ซึ่งกำหนดโทษจำคุกสูงสุด 5 ปี และปรับสูงสุด 10 ล้านเยน ซึ่งสะท้อนความ เข้มงวดในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยรัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจตรวจสอบและสั่งให้ผู้ประกอบการดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ตาม มาตรการที่กำหนด หากฝ่าฝืนจะถูกเพิกถอนใบอนุญาต ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับ “มาตรการเชิงป้องกัน (Preventive Measures)” และ “การฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ (Remedial Measures)” เพื่อรักษาความสมดุลระหว่างการพัฒนาและสิ่งแวดล้อม

5. การเปรียบเทียบภาพรวม ประเทศไทยมีอัตราโทษทางอาญาและค่าปรับต่ำกว่าประเทศทั้งสาม และยังขาดมาตรการบังคับให้ผู้กระทำผิดฟื้นฟูพื้นที่ซึ่งประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียและประเทศญี่ปุ่นมีกลไกทางกฎหมายที่เน้นการ “ลงโทษควบคู่กับการแก้ไข” ส่วนสหราชอาณาจักรมุ่งเน้น “การบังคับคืนสภาพพื้นที่และป้องกันล่วงหน้า” โดยประเทศที่มีกฎหมายเข้มงวดจะลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำได้ดีกว่า และสร้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่า กฎหมายไทยจึงควรได้รับการปรับปรุงให้มีโทษจำคุกและค่าปรับที่สูงขึ้น รวมถึงบัญญัติมาตรการฟื้นฟูสภาพดินให้เป็นหน้าที่ของผู้กระทำผิดโดยตรง

ดังนั้น บทลงโทษทางกฎหมายของไทยยังไม่สอดคล้องกับหลัก “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle)” การเพิ่มอัตราโทษและกำหนดมาตรการฟื้นฟูในกฎหมายจะช่วยให้การบังคับใช้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประเทศไทยควรนำแนวทางของประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย สหราชอาณาจักร และประเทศญี่ปุ่นมาเป็นต้นแบบในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สามารถป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการขูดดินและถมดินได้อย่างยั่งยืน

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

พระราชบัญญัติการขูดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 ยังมีการลงโทษจำคุกและการลงโทษปรับที่น้อยเกินไป ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน จึงต้องมีการเพิ่มโทษจำคุกและโทษปรับให้สอดคล้องกับการกระทำความผิดและสภาพสังคมในปัจจุบัน ให้มีความเป็นมาตรฐานสากลเทียบเท่ากับบทลงโทษของต่างประเทศ และการเปรียบเทียบกับแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายเสนอพบว่า การกำหนดโทษอาญาแบบเดิมไม่สอดคล้องกับลักษณะของการกระทำผิดและไม่ตอบโจทย์การแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม จึงควรปรับปรุงให้เป็นโทษทางอาญาที่ยืดหยุ่น เน้นการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ดิน เยียวยาความเสียหายและกำหนดอัตราโทษปรับที่เป็นสัดส่วนกับความเสียหายอันจะนำไปสู่การพัฒนากฎหมายที่สมดุลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรปรับปรุงบทกำหนดโทษทางอาญาให้เหมาะสม ซึ่งการขูดดินตามมาตรา 17 ที่แจ้งวิธีการดำเนินการและอนุญาตขูดดินโดยละเอียด ผู้ขูดดินต้องระมัดระวังและปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด เช่นเดียวกับการถมดินตามมาตรา 26 ที่กฎหมายได้กำหนดการถมดินตามกฎหมายไว้โดยละเอียด ซึ่งผู้ที่ดำเนินการทั้งขูดดินและถมดินต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเนื่องจาก เมื่อกฎหมายได้กำหนดวิธีการไว้อย่างเคร่งครัดแปลว่า ทุกคนต้องปฏิบัติตามเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นที่อยู่ข้างเคียง ดังนั้นเมื่อละเลยไม่ปฏิบัติตามต้องมีบทลงโทษที่หนักกว่าบทลงโทษที่มีอยู่ เพราะกฎหมายได้ระบุวิธีการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนแล้ว ดังนั้นโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี เป็นโทษที่น้อยเกินไป เมื่อรัฐกำหนดให้ปฏิบัติตามโดยชัดเจน ผลจากการละเว้นกระทำการหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายต้องเป็นบทลงโทษที่เอาผิดกับผู้กระทำผิดให้หลายจำ ตามข้อมูลเบื้องต้นนั้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้ เดิม พระราชบัญญัติการขูดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 มาตรา 35 วรรคแรก บัญญัติว่า ผู้ใดทำการขูดดินตามมาตรา 17 หรือทำการถมดินตามมาตรา 26 วรรคสามโดยไม่ได้รับใบรับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 17 วรรคสอง หรือมาตรา 26 วรรคสี่ แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แก้ไขเป็น “มาตรา 35 ผู้ใดทำการขูดดินตามมาตรา 17 หรือทำการถมดินตามมาตรา 26 วรรคสามโดยไม่ได้รับใบรับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตาม

มาตรา 17 วรรคสอง หรือมาตรา 26 วรรคสี่ แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 5 ปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

1.2 ควรมีการปรับปรุงมาตรการบังคับตามกฎหมายโดยเปลี่ยนโทษทางอาญาบางฐาน เช่น กรณี มาตรา 36 มาตรา 37 และมาตรา 41 เป็นโทษที่มีค่าปรับให้มีประสิทธิภาพ และมีโทษจำคุกเพื่อให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกทรมานจำไม่กระทำการให้ผู้อื่น และสังคมได้รับผลกระทบและเกิดความเสียหายอีก เดิม มาตรา 36 บัญญัติว่า ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 20 หรือมาตรา 27 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาทและปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติตาม แก้ไขเป็น “มาตรา 36 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 20 หรือมาตรา 27 ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาทและปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติตาม หรือทั้งจำทั้งปรับ” เดิม มาตรา 37 บัญญัติว่า ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 24 และมาตรา 26 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท แก้ไขเป็น “มาตรา 37 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 24 และมาตรา 26 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” เดิม มาตรา 41 บัญญัติว่า ผู้ใดได้รับคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้จัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดิน ตามมาตรา 29 วรรคสอง หรือตามมาตรา 31 วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท และปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่เกินห้าร้อยบาท ตลอดเวลาที่มิปฏิบัติตาม แก้ไขเป็น “มาตรา 41 ผู้ใดได้รับคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้จัดการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือจัดการแก้ไขการขุดดินหรือถมดิน ตามมาตรา 29 วรรคสอง หรือตามมาตรา 31 วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 5 ปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท และปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่มิปฏิบัติตาม หรือทั้งจำทั้งปรับ”

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรบัญญัติถึงการฟื้นฟูสภาพดินที่ถูกทำลายจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดในเรื่องขุดดินและถมดินทำให้เกิดการปนเปื้อน มีมลพิษ ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า ให้เพิ่มบทบัญญัติขึ้นมาใหม่ในพระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543 โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “มาตรา 41 วรรคสอง ผู้ใดได้รับคำสั่งให้ฟื้นฟูสภาพพื้นดินที่เกิดความเสียหาย และถูกทำลายจากการขุดดินและถมดิน ให้จัดการให้พื้นดินดังกล่าวกลับคืนสู่สภาพเดิมทันที หรืออาจให้เจ้าหน้าที่ฟื้นฟูสภาพและให้ผู้นั้นชำระค่าตอบแทน หากละเว้นกระทำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.2 ควรมีการตีความผลกระทบรุนแรงต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมโดยตีความได้ว่าเป็นการเข้าข่ายความผิดร้ายแรงตามหลักการของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เหตุผลสำคัญคือ มีผลกระทบต่อส่วนรวมในวงกว้างและกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนและโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ จึงมีเหตุผลเพียงพอในการเพิ่มโทษปรับและจำคุก พร้อมกำหนดมาตรการฟื้นฟูพื้นที่และป้องกันความเสียหายซ้ำ การปรับแก้ควรสอดคล้องกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 โดยต้องประเมินผลกระทบล่วงหน้าและให้ประชาชนมีส่วนร่วมก่อนกำหนดโทษใหม่ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายยังประสบปัญหาการขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมโยธาธิการและผังเมือง และหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงขาดมาตรการทางปกครองที่เข้มแข็ง เช่น การสั่งระงับโครงการก่อสร้างหรือเพิกถอนใบอนุญาตโดยทันทีในกรณีที่มีการฝ่าฝืน การขาดกลไกเหล่านี้ทำให้การแก้ไขปัญหาขาดความรวดเร็วและไม่สามารถป้องกันความเสียหายที่อาจลุกลามได้ เป็นข้อเสนอในการแก้ไขกฎหมาย ต้องบัญญัติ “โทษฟื้นฟู” ไว้ในต้วบทกฎหมายโดยตรง โดยให้ศาลมี

อำนาจกำหนดมาตรการฟื้นฟูเป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษา ไม่ใช่เพียงคำสั่งทางปกครอง ตัวอย่างเช่น ศาลสามารถสั่งให้คืนสภาพหน้าดิน หรือรื้อถอนสิ่งถมที่ผิดกฎหมาย ภายในระยะเวลาที่กำหนด มีกำหนดกลไกบังคับทางการเงิน หากผู้กระทำผิดไม่ฟื้นฟู ให้มีโทษปรับเป็นรายวันจนกว่าจะดำเนินการเสร็จ จัดให้มีกองทุนของท้องถิ่นมีสิทธิสำรองบเพื่อฟื้นฟูแทน และเรียกเก็บค่าใช้จ่ายคืนพร้อมดอกเบี้ยจากผู้กระทำผิด บูรณาการกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม และมีการประสานกับพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ครอบคลุมกรณีที่เกิดการขุดหรือถมก่อให้เกิดการปนเปื้อนดิน น้ำ หรืออากาศ โดยการนำแนวทาง “ผู้ก่อมลพิษต้องเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle)” มาใช้ เรียนรู้จากต่างประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร กำหนดให้ผู้ก่อให้เกิดดินปนเปื้อนต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการบูรณะดินและน้ำใต้ดิน ส่วนประเทศญี่ปุ่น ใช้กฎหมาย Soil Contamination Countermeasures Act บังคับผู้ก่อมลพิษต้องคืนสภาพพื้นที่ภายใต้การควบคุมของรัฐ

เอกสารอ้างอิง

- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2558). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- เดลินิวส์ ออนไลน์. (2568). เทศบาลยันถมที่ดินสูงมิดหลังคาไม่ได้ขออนุญาต ตัวแทนเจ้าของปิดตอจะสร้างอะไร. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.dailynews.co.th/news/4619126/>
- นันทา เพชรดี. (2561). การกำหนดโทษทางอาญา: ศึกษาโทษปรับกรณีทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). คณะนิติศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มติชน ออนไลน์. (2568). โวยทุนจีน สร้างโรงงานเชรามิก ถมดินสูงกว่าบ้าน 2 ชั้น ชาวบ้านเดือดร้อนหนัก ฝนตก ดินโคลน ทะลักเข้าบ้าน. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2568, จาก https://www.matichon.co.th/local/news_5142027.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2543). พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. 2543. เล่มที่ 117 ตอนที่ 16 ก
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก
- วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ. (2546). การเสริมสร้างมาตรการเพื่อสัมฤทธิ์ผลในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- MRG online. (2568). นายกลสมาคมนักประดิษฐ์ฯ แนะนำ ผบ.ตร. ปราบปรามกลุ่มทุนเงินเทาอย่างต่อเนื่องยกตึก สตง. ถล่ม-ถมดินท่วมหลังคาบ้านที่ระยอง เตือนคนไทยให้ระวัง. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2568, จาก <https://mgronline.com/politics/detail/9680000036625>